

Guia didàctica

Cicle mitjà d'educació primària

www.cinemadretsinfants.cat

// Cicle de Cinema dels Drets dels Infants

LA INFÀNCIA CREIX AMB BARCELONA

2023 - 2024

MANOU

Andrea Block i Christian Haas

Ajuntament de
Barcelona

ÍNDEX

PÀG.

<u>3</u>	1. CICLE DE CINEMA DELS DRETS DELS INFANTS
<u>3</u>	1.1. Propòsit i enfocament
<u>4</u>	1.2. Àrees de coneixement i sabers per nivell educatiu
<u>6</u>	1.3. Drets a treballar
<u>6</u>	1.4. Marc legal relacionat
<u>10</u>	2. LA PEL·LÍCULA
<u>10</u>	2.1. Fitxa tècnica breu
<u>10</u>	2.2. Sinopsi de l'argument
<u>11</u>	2.3. Relacions entre la pel·lícula i els drets a treballar
<u>15</u>	3. PROPOSTA PEDAGÒGICA
<u>15</u>	3.1. Plantejament general
<u>15</u>	3.2. Per anar al cinema
<u>17</u>	3.3. Del cinema a l'aula
<u>20</u>	3.4. De l'aula al món
<u>20</u>	3.5. Recull de creacions escolars
<u>20</u>	3.6. Qüestionari d'avaluació per al professorat
<u>21</u>	4. MATERIAL COMPLEMENTARI
<u>21</u>	4.1. Enllaços d'interès
<u>21</u>	4.2. Bibliografia i filmografia

1. CICLE DE CINEMA DELS DRETS DELS INFANTS

1.1. Propòsit i enfocament

En un món tan marcat per un espès teixit de xarxes d'interrelacions socials, la personalitat esdevé fonamental. El joc enriquidor entre el jo i el nosaltres pot tornar-se tens quan l'infant se sent amb diferències respecte al grup. Aquestes li fan témer ser criticat, rebutjat o fins i tot castigat o maltractat, la qual cosa suposa un fre per a la seva autorealització i el creixement personal.

El Cicle de Cinema dels Drets dels Infants (CCDI) de l'Ajuntament de Barcelona, amb l'eslògan **La infància creix amb Barcelona**, vol reivindicar enguany el dret a ser un mateix o una mateixa. Això vol dir oferir eines per reforçar l'autoestima d'aquells infants que se senten fora de l'estàndard, en l'àmbit que sigui. Es tracta de fomentar el respecte i l'acceptació de les diferències, i de lluitar contra tota discriminació per motius d'origen, caràcter, aficions, aptituds, habilitats, orientació sexual o qualsevol altra, que coarta el desenvolupament lliure i saludable de tot infant.

L'edició 2023-24 del CCDI ofereix recursos per conèixer i debatre els **drets dels infants** que acompanyen a **ser un mateix o una mateixa**, i a **viure en pau**. Ho fa partint de la legislació actual: Convenció sobre els Drets de l'Infant, Llei orgànica de protecció integral a la infància i l'adolescència davant de la violència, Llei dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, i Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona. El procés que cadascú pugui trobar el seu lloc en el món, construir una identitat diferenciadora, i autorealitzar-se és tot un repte que presenta situacions clau durant la infantesa. Hi contribueix de manera decisiva la capacitat d'apel·lar als drets inherents a l'etapa de la infància.

La programació de cicle mitjà gira al voltant de la pel·lícula **Manou**. El protagonista és una petita oreneta que es cria amb una parella de gavines. Creix pensant que ell també ho és, però acaba descobrint que mai podrà ser-ho. Coneix ocells de la seva mateixa espècie i s'hi queda a viure. Aviat, tant les orenetes com les gavines, s'enfronten a un repte que les farà treballar juntes, i en Manou hi jugarà un rol clau.

El recorregut pedagògic va de l'aula al cinema, del cinema a l'aula i de l'aula a la vida quotidiana i a l'entorn dels nens i les nenes. Per facilitar-ho, el [web](#) disposa dels materials didàctics, les creacions de l'alumnat, i la informació sobre les projeccions familiars, dues sessions adreçades a adolescents, i una altra per a lleure educatiu.

El **Cicle de Cinema dels Drets dels Infants (CCDI)** és un programa educatiu promogut pel Departament de Promoció de la Infància de l'Àrea de Cultura, Educació, Esports i Cicles de Vida de l'Ajuntament de Barcelona, engegat l'any 2000 en col·laboració amb l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona.

L'edició **2023-24** del CCDI ofereix recursos per treballar a l'aula els **drets dels infants** que acompanyen a **ser un mateix o una mateixa**, i a **viure en pau**.

1.2. Àrees de coneixement i sabers per nivell educatiu

1. Coneixement del medi natural, social i cultural

Cultura científica

La vida al nostre planeta

- Identificació de les característiques pròpies de les plantes i els animals que permeten la classificació i diferenciació en subgrups relacionats amb la capacitat adaptativa al medi: obtenció d'energia, relació amb l'entorn i perpetuació de l'espècie, i varietats autòctones.

Tecnologia i digitalització

Digitalització de l'entorn personal d'aprenentatge

- Utilització de les funcionalitats dels dispositius i recursos digitals d'aprenentatge (cerca d'informació, representació del coneixement, creació de continguts digitals...).

- Aplicació guiada d'estratègies de cerca (...).

Projectes de disseny i pensament computacional

- Aplicació de tècniques cooperatives per al treball en equip i estratègies per a la gestió de conflictes i promoció de conductes empàtiques i inclusives també en entorns digitals.

Societats i territoris

Reptes del món actual

- Identificació dels rols i els estereotips relacionats amb el gènere en diferents contextos com la publicitat, pel·lícules, etc., i fer actuacions per eliminar conductes sexistes i tendir a la igualtat de gènere.

Lliçons del passat

- Coneixement del patrimoni natural i cultural per valorar-lo i preservar-lo.

Alfabetització cívica

- Aplicació de compromisos i normes per a la vida en societat per promoure una ciutadania que busqui una sortida als conflictes de forma pacífica i dialogada.

- Identificació i valoració dels costums, tradicions i manifestacions etnoculturals de l'entorn, mostrant respecte per la diversitat cultural que conviu entorn de la cohesió social per afavorir la cultura de pau i no-violència.

Competències clau

1. Competència en comunicació lingüística
2. Competència plurilingüe
3. Competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria
4. Competència digital
5. Competència personal, social i d'aprendre a aprendre
6. Competència ciutadana
7. Competència emprenedora
8. Competència en consciència i expressió culturals

Consciència ecosocial

- Coneixement de com l'activitat humana actua en la transformació i la degradació dels ecosistemes naturals per aportar mesures de conservació i protecció presents i futures.

2. Educació artística

Educació plàstica i visual

Creació i interpretació

- Planificació, experimentació i documentació de processos creatius, personals o col·laboratius en les produccions artístiques treballades a l'aula, assumint diferents rols per expressar idees, sentiments o emocions identificant i valorant-ne les fases i els resultats finals.

Educació audiovisual

Percepció i anàlisi

- Adquisició de les nocions pròpies de llenguatge audiovisual a través del visionament de propostes icòniques, cinematogràfiques i audiovisuals.
- Percepció i expressió de les opinions, sensacions i sentiments que ens evoca l'observació activa de les manifestacions audiovisuals treballades compartint-les amb respecte.
- Adquisició d'hàbits de comportament i actitud positiva en la percepció de propostes audiovisuals en diferents contextos i espais culturals i artístics.

Creació i interpretació

- Creació d'històries senzilles amb intenció comunicativa per ser recreades, narrades i enregistrades de forma col·laborativa en format radiofònic o audiovisual, en el context escolar i/o a l'entorn proper.
- Experimentació i maneig d'eines adequades per al registre d'imatge i so, a l'entorn escolar, per narrar, documentar i expressar idees, sentiments o emocions.

1.3. Drets a treballar

1. Dret de tot infant a ser qui vol ser i a desenvolupar-se amb plenitud.
2. Dret de tots els infants a trobar el seu lloc i a sentir-se acceptats.
3. Dret de tots els infants a viure en pau i a desplegar les pròpies capacitats.

1.4. Marc legal relacionat

Declaració Universal dels Drets Humans

Article 2. Tothom té tots els drets i llibertats proclamats en aquesta declaració, sense cap distinció de raça, color, sexe, llengua, religió, opinió política o de qualsevol altra mena, origen nacional o social, fortuna, naixement o altra condició.

Declaració dels Drets de l'Infant

Principi 1. L'infant gaudirà de tots els drets enunciats en aquesta declaració. Aquests drets seran reconeguts a tots els infants sense excepció de cap mena o discriminació per motius de raça, de color, de sexe, de llengua, de religió, d'opinió política o altres opinions, d'origen nacional o social, de naixença o de qualsevol altra situació, ja sigui del mateix infant o de la seva família.

Principi 10. L'infant ha de ser protegit contra les pràctiques que puguin fomentar la discriminació racial, religiosa o de qualsevol altra mena. Ha de ser educat en un esperit de comprensió, tolerància, amistat entre els pobles, pau i fraternitat universal, i amb plena consciència que ha de consagrar les seves aptituds i energies al servei dels seus semblants.

Convenció sobre els Drets de l'Infant

Article 2.1. Els estats membres han de respectar els drets enunciats en aquesta convenció i assegurar-los a tots els infants sota la seva jurisdicció sense cap mena de discriminació, independentment de la raça, el color, el sexe, la llengua, la religió, l'opinió política o d'altra mena, l'origen nacional, ètnic o social, la posició econòmica, la incapacitat física, el naixement o qualsevol altra condició de l'infant, dels seus pares o dels seus tutors legals.

Article 2.2. Els estats membres prendran totes les mesures adequades per assegurar que l'infant estigui protegit contra tota

1. Dret de tot infant a ser qui vol ser i a desenvolupar-se amb plenitud.

2. Dret de tots els infants a trobar el seu lloc i a sentir-se acceptats.

3. Dret de tots els infants a viure en pau i a desplegar les pròpies capacitats.

classe de discriminació o càstig per mor de la condició, les activitats, les opinions expressades o les creences dels seus pares, tutors legals o familiars.

Article 12.1. Els estats membres han d'assegurar a l'infant amb capacitat de formar un judici propi el dret a manifestar la seva opinió en tots els afers que l'afectin. Les opinions de l'infant han de ser tingudes en compte segons la seva edat i maduresa.

Llei orgànica de protecció integral a la infància i l'adolescència davant de la violència

Article 1. Objecte.

1. La llei té per objecte garantir els drets fonamentals dels nens, nenes i adolescents a la seva integritat física, psíquica, psicològica i moral davant de qualsevol forma de violència, assegurant el lliure desenvolupament de la seva personalitat i establint mesures de protecció integral (...).

3. S'entén per bon tracte als efectes de la present llei aquell que, respectant els drets fonamentals dels nens, les nenes i els adolescents, promou activament els principis de respecte mutu, dignitat de l'ésser humà, convivència democràtica, solució pacífica de conflictes, dret a igual protecció de la llei, igualtat d'oportunitats i prohibició de discriminació dels nens, nenes i adolescents.

Article 4. Criteris generals.

1. Són aplicables els principis i criteris generals (...) següents:

- a) Prohibició de tota forma de violència sobre els nens, nenes i adolescents.
- c) Promoció del bon tracte al nen, nena i adolescent com a element central de totes les actuacions.
- g) Reforçar l'autonomia i la capacitat de les persones menors d'edat per a la detecció precoç i adequada reacció davant de possibles situacions de violència exercida sobre ells o sobre tercers.
- h) Individualització de les mesures tenint en compte les necessitats específiques de cada nen, nena o adolescent víctima de violència.
- j) Incorporació de l'enfocament transversal de la discapacitat al disseny i la implementació de qualsevol mesura relacionada amb la violència sobre la infància i l'adolescència.
- k) Promoció de la igualtat de tracte de nens i nenes mitjançant la coeducació i el foment de l'ensenyament en equitat, i la desconstrucció dels rols i estereotips de gènere.
- l) Avaluació i determinació formal de l'interès superior del menor en totes les decisions que afectin una persona menor d'edat.
- n) Assegurar l'exercici del dret a la participació dels nens, nenes i adolescents en qualsevol presa de decisions que els afecti.

Convenció sobre els Drets de l'Infant

Ajuntament de
Barcelona

Article 5. Formació.

2. (...) les administracions públiques (...) han de garantir que el personal docent i educador rep formació específica en matèria d'educació inclusiva.

Capítol IV. De l'àmbit educatiu

Article 30. Principis.

(...) Els nens, nenes i adolescents, a totes les etapes educatives i independentment de la titularitat del centre, rebran, de manera transversal, una educació que inclogui la seva participació, el respecte als altres, a la seva dignitat i als seus drets, especialment d'aquells menors que pateixin especial vulnerabilitat per (...) la igualtat de gènere, la diversitat familiar (...), orientada a l'aprenentatge de la prevenció i evitació de qualsevol forma de violència i discriminació.

Llei dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència

Article 5. L'interès superior de l'infant o l'adolescent

1. L'interès superior de l'infant o l'adolescent ha d'ésser el principi inspirador i fonamentador de les actuacions públiques.

4. Per a determinar l'interès superior de l'infant o l'adolescent se n'han d'atendre les necessitats i els drets, i s'ha de tenir compte la seva opinió, els seus anhels i aspiracions, i també la seva individualitat dins el marc familiar i social.

Article 6. Desenvolupament de les potencialitats personals

La criança i la formació dels infants i els adolescents ha de garantir-ne el desenvolupament físic, mental, espiritual, moral i social, d'una manera lliure, integral i harmònica, i ha de potenciar en tot moment llurs capacitats educatives i d'aprenentatge, i procurar-los el benestar físic, psicològic i social.

Article 9. No-discriminació

1. Els poders públics han de garantir el principi d'igualtat i eliminar qualsevol discriminació a infants o adolescents per raó de raça, sexe, idioma, religió, opinió política o d'una altra índole, origen nacional, ètnic o social, posició econòmica, condicions físiques, psíquiques o sensorials, estat de salut, naixement, orientació sexual o qualsevol altra condició personal o de llurs progenitors o representants legals.

2. Els poders públics han d'identificar d'una manera activa els infants o els adolescents que, individualment o en grup, requereixen l'adopció de mesures protectores especials per a reduir o eliminar factors de discriminació.

Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona

Capítol 3. Equitat i accions positives

Article 22. Infants i adolescents

Totes les persones menors d'edat tenen dret a tenir condicions d'existència que els permetin el seu desenvolupament integral.

En particular:

- Tenen dret a gaudir de la seva família en un marc de responsabilitat i protecció.
- Han de tenir garantits els recursos socials per al ple desenvolupament físic, mental, intel·lectual i ètic.
- Tenen dret a opinar i a expressar-se.
- Tenen dret a la prevenció i l'atenció davant de situacions de discriminació, risc o desemparament.

Legislació autonòmica i local que regula els drets dels infants:

1. Catalunya

[Llei dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència \(íntegra\)](#).

2. Barcelona

[Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona \(íntegra\)](#).

2. LA PEL·LÍCULA

2.1. Fitxa tècnica breu

Títol original: *Manou*

Direcció: Andrea Block i Christian Haas

Guió: Gregory Baranes, Andrea Block, Axel Melzener i Phil Parker

País de producció: Alemanya

Any d'estrena: 2017

Durada: 89 minuts

Llargmetratge d'animació 3D

Versió en castellà

2.2. Sinopsi de l'argument

En Manou és una oreneta mascle que, en sortir de l'ou, es troba amb una gavina com a mare, la Blanche, la qual l'acull molt feliç, perquè no té descendència. La Blanche és la parella de l'Yves, el líder de la colònia de gavines, el qual rep la cria amb no massa convenciment. Donada la forta il·lusió que sent la Blanche, ell es compromet a educar-la com a gavina. Al cap de poc temps, la parella té un fill, en Luc, a qui en Manou rep amb molta estima, i es compromet a fer-li de germà gran.

El protagonista del film creix convençut de ser una gavina, malgrat tenir hàbits diferents: no sap volar com elles, ni caçar peixos al mar, ni nedar... Un dia fa coneixença d'un parell d'orenetes, en Poncho i en Yusuf, que li fan veure que és com ells i no una gavina, i li ensenyen a volar fent servir les seves habilitats. També li presenten la seva germana Kalifa, per qui en Manou se sent atret d'una manera especial.

En Manou continua formant part de la seva família de gavines, malgrat rebre el rebuig i l'escarni de moltes de la colònia, per ser tan diferent. Arriba un dia en què el protagonista de la història falla en la seva responsabilitat de protegir els ous de la comunitat de gavines i les rates n'acaben robant un. Aleshores és expulsat del clan i finalment es refugia amb les orenetes. Comença a assumir la seva identitat real, especialment de la mà de la Kalifa, de la qual se sent cada cop més enamorat.

Una nit que les rates van a robar ous d'oreneta, la colla d'en Manou, amb l'ajuda d'en Luc i del gall dindi Perci, aconsegueix recuperar-los tots, també el de gavina. Quan expliquen la gesta a la colònia d'orenetes, hi ha una discussió perquè en Luc, que és una gavina, els acompanya. El protagonista s'enfada que facin fora al seu germà i acaba refugiant-se amb en Perci, la Kalifa i un germà seu també.

2. LA PEL·LÍCULA

Arriba el dia en què les gavines han d'emprendre el vol cap al sud. En Manou se sent amb la responsabilitat d'advertir al seu pare, el capità, que és mal moment per aixecar el vol, perquè s'atansa una gran tempesta. La gavina no li fa cas i s'endú la bandada de grans ocells a travessar el mar Mediterrani. En poc temps, les gavines es troben atrapades dins de l'enorme tempesta i corren perill. A temps de salvar-les, reben l'ajuda d'en Manou, la Kalifa i la resta d'orenetes. Aquestes, gràcies al seu instint natural, guien les gavines fora de l'ull del temporal. S'inicia així, un nou període d'amistat, acceptació i convivència entre unes aus i les altres.

[Tràiler](#) (en castellà)

2.3. Relacions entre la pel·lícula i els drets a treballar

Tal com diu el gall dindi Perci a en Manou, després que les gavines l'hagin expulsat de la colònia i ell se senti trist i perdut: "A la majoria ens costa trobar el nostre lloc en el món". Malgrat l'evidència, en Manou s'ha considerat sempre una gavina i ha assumit, fins allà on ha pogut, els seus hàbits i costums. L'amor de la seva mare i l'autoritat del seu pare l'han protegit de les crítiques i del rebuig de la resta de la bandada, però no aconsegueix evitar que les rates robin un dels ous que li havien encomanat vigilar. Venç el criteri general de la comunitat, que defineix qui en forma part i qui en queda exclòs. Traspassat a l'àmbit humà, la pel·lícula pot entendre's com una metàfora de les actituds socials discriminatòries vers totes aquelles persones o grups minoritaris, en relació al grup dominant o hegemònic.

En Manou havia trobat una família que l'acull, li dona afecte i en té cura, tot i ser diferent. En termes biològics, les gavines són de la família *laridae*, i les orenetes de la *hirundinidae*. La mare adoptiva l'estima, el pare l'educa, i ell se sent responsable del germanet que arriba, en Luc. En ser expulsat de la colònia de gavines quan les rates li roben un ou mentre feia nit de guàrdia, el protagonista assumeix que no tenia "una família de veritat", sinó que és "orfe". En aquesta circumstància, en Manou es troba completament desplaçat i sol, perquè se sent incomprès per les gavines i encara no ha acceptat del tot que és una oreneta. Així és com es refugia per primer cop amb el gall d'indi Perci i hi trava una forta amistat.

La història de l'adopció es repeteix, capgirada, quan, entre els ous rescatats a les rates, majoritàriament d'oreneta, neix un pollet de gavina. Innocent com en Manou en sortir de l'ou, aquesta cria reconeix com a mare la primera oreneta que veu.

En ser expulsat de la colònia de gavines quan les rates li roben un ou mentre feia nit de guàrdia, el protagonista assumeix que no tenia "la família de veritat", sinó que és "orfe". En aquesta circumstància, en Manou es troba completament desplaçat i sol, perquè se sent incomprès per les gavines i encara no ha acceptat del tot que és una oreneta. Així és com es refugia per primer cop amb el gall d'indi Perci i hi trava una forta amistat.

2. LA PEL·LÍCULA

Entre la sorpresa general, amb orenetes a favor i en contra, en Manou sentència: "Al final la desterraran i marginaran com a mi".

Aquesta paràbola explica molt bé els sentiments entrecruats que viuen molts infants adoptats quan es van fent grans. Això succeeix amb l'agregant que sovint no poden ni tan sols acudir a les seves famílies biològiques a buscar respostes. Aquests nens i nenes han patit algun tipus d'abandonament de petits, i cal acompanyar-los a trobar fórmules de restitució. Per això és tan important que puguin trobar el seu lloc i que, malgrat les diferències, visquin en un entorn d'acceptació i de comprensió, per poder desenvolupar-se amb plenitud. El cas d'en Manou n'és un bon exemple, i ho aconsegueix amb tenacitat i força de voluntat, comptant sempre amb el suport del seu germà Luc, de la Kalifa i fins i tot de la seva mare i del seu pare, a més del seu amic Perci.

Les qüestions vinculades a la identitat no són exclusives de les adopcions, sinó que estan molt presents a les societats actuals, sobretot les occidentals. En ser cada cop més diverses, arran de la creixent globalització, el respecte mutu i la capacitat de trobar punts de confluència entre cultures, tradicions i religions ben diferents són claus. Per tant, és important que el món educatiu, de la mà de la família, pugui guiar cada infant a ser qui vol ser, enmig de tota l'amalgama d'identitats en què està creixent. Un context comunitari d'acompanyament resulta sempre una garantia per aconseguir viure en pau i desplegar les pròpies capacitats.

La dinàmica de l'exclusió

Les dues colònies d'ocells de la pel·lícula **Manou** es presenten com a força intransigents i, en conseqüència, resulten excloents. A voltes, porten les seves diferències fins a situacions de violència, per la qual cosa no practiquen ni la tolerància ni el respecte de la diversitat. Aquesta actitud és plenament contrària als drets humans i dels infants. És així com en Manou veu vulnerats un seguit de drets, entre d'altres: el dret a ser qui vol ser (gavina); el dret a una família (va perdre la seva abans de néixer, en va trobar una altra que el va acollir i adoptar, però que, finalment, l'abandona), el dret a ser acceptat (no ho és ni entre les gavines ni entre les orenetes) i el dret a viure en pau (sempre se sent fora de lloc). Això el situa en una situació de risc, de desampar i també de discriminació, de la qual és imperatiu rescatar-lo i protegir-lo.

Les dues colònies d'ocells de la pel·lícula Manou es presenten com a força intransigents i, en conseqüència, resulten excloents. A voltes, porten les seves diferències fins a situacions de violència, per la qual cosa no practiquen ni la tolerància ni el respecte de la diversitat. Aquesta actitud és plenament contrària als drets humans i dels infants. És així com en Manou veu vulnerats un seguit de drets.

2. LA PEL·LÍCULA

Tot plegat posa en perill el seu desenvolupament integral com a individu.

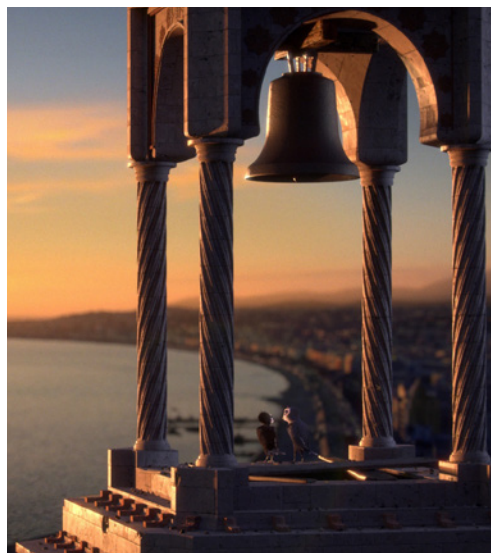
A força de voluntat, en Manou troba una altra família amb les orenetes, que poc a poc l'acullen com una més, tot i haver estat criat per les gavines. A part de la seva constància i determinació, hi juguen un paper clau la Kalifa i els seus dos germans (en Poncho i en Yusuf), que se l'estimen i l'aprecien. Els dos mascles li fan prendre consciència de quina és la seva família natural, i la femella li ensenya a volar en grup, com fan les orenetes. Ella li explica: "Totes volem en bandada, formem part del mateix ésser". El sentiment social no és exclusiu d'aquests ocells, ja que el seu pare adoptiu, el capità de les gavines, també li deia: "La colònia ha d'estar unida". En Manou se'n sentia part fins que n'és expulsat, i aleshores ha d'aprendre a ser una oreneta com les altres.

La importància dels llaços afectius

El film *Manou* planteja clarament el conflicte de la integració de l'individu en un grup. En relació a la identitat, la pel·lícula exposa que les possibilitats són diverses. El protagonista passa de formar part de la bandada de gavines, malgrat ser una oreneta, a fer-se un lloc dins de la colònia d'aquests petits ocells. Ara bé, reconèixer-se finalment com a oreneta no li fa rebutjar del tot la seva comunitat d'adopció i sobretot la seva família, amb el seu germà petit Luc al capdavant.

La colònia de gavines forma part de la seva experiència vital i d'aprenentatge, i, per damunt de tot, hi manté llaços afectius (especialment amb la mare i en Luc). De fet, l'aspecte emocional és clau per sentir-se part d'una comunitat, i en el film es fa evident a l'escena en què la Kalifa sedueix en Manou amb una cançó. En acabar la peça musical, volen tots dos ben enamorats, i ell exclama feliç: "Soc una oreneta!".

La cançó centra un dels dos missatges principals de la pel·lícula, i actua com a desenllaç del conflicte identitari d'en Manou. La Kalifa l'encoratja a deixar-se anar, a volar lliurement, i li diu: "Així sabràs qui ets". Li comenta que s'atreveixi a "ser diferent, a ser tu", que segueixi els "estels del cel" (metàfora de les il·lusions i els desitjos que té) i que busqui un "futur brillant". Aquestes paraules i el sentiment que li provoquen, en boca de la seva estimada Kalifa, dissolen els dubtes que angoixaven en Manou, en oferir-li la certesa catàrtica de qui és. Ell ho expressa amb el crit d'autoafirmació: "Soc una oreneta!", que l'ajuda a trobar el seu lloc.

Quan sembla que el film **Manou** ha resolt el conflicte inicial del protagonista, la trama ofereix un segon missatge, més interessant encara. Gràcies al coratge que li ofereix la seva experiència vital escindida, en Manou vol trobar la manera que les dues famílies d'aus oblidin les diferències i rivalitats, i convisquin pacíficament. Com diu en el monòleg que fa a les orenetes perquè l'acompanyin a salvar les gavines de la tempesta: "S'han acabat les disputes entre ocells. Hem de canviar les coses". Explica que el fet d'haver-se criat amb les gavines l'ha fet especial, i que coneix bé les diferències, però sobretot sap "allò que tenim en comú: tots volem, tots protegim els nostres ous, tots viatgem al sud a l'hivern". I, especialment, "ens criem i vivim com a ocells: tots som ocells".

Dret a viure en pau

En Manou proposa una mena de *fórmula* per superar les disputes ancestrals entre les dues colònies d'aus. En termes biològics, la seva proposta és deixar-se estar que unes siguin de la família *laridae* (gavines) i les altres de la *hirondinidae* (orenetes), i focalitzar-se en què pertanyen a la mateixa espècie, els ocells. Traslladant aquesta taxonomia a la humanitat, la idea és que les persones relativitzin les petites diferències que enfronten les unes a les altres. Així totes podran considerar-se integrants de l'espècie humana. És la base de l'anhelada amistat entre els pobles, de la convivència pacífica entre grups socials, i el fonament de la fraternitat universal. Això permetria, com exposa en Manou: "Construir un futur plegades". En un dels darrers diàlegs de la pel·lícula, un cop les orenetes han salvat les gavines de la tempesta, el capità i pare adoptiu pregunta a en Manou: "Amics?". I l'oreneteta li respon: "Sí, amics!". Es tracta de buscar les afinitats, en lloc d'incidir en allò que separa, i de viure en pau.

La idea és que les persones relativitzin les petites diferències que enfronten les unes a les altres. Així totes podran considerar-se integrants de l'espècie humana. És la base de l'anhelada amistat entre els pobles, de la convivència pacífica entre grups socials, i el fonament de la fraternitat universal. Això permetria, com exposa en Manou: "Construir un futur plegades".

3. PROPOSTA PEDAGÒGICA

3.1. Plantejament general

La seqüència didàctica que proposem al voltant de la pel·lícula **Manou** es conforma de cinc moments educatius complementaris:

1. Activitat prèvia a l'aula (1 hora).
2. Anada al cinema per participar a la sessió de projecció.
3. Activitat de creació a l'aula (entre 1 hora i 6 hores, com a màxim).
4. Acció de compartir al [web](#) les creacions de cada grup classe.
5. Possibles interaccions de l'alumnat a casa, amb la comunitat educativa i l'entorn.

3.2. Per anar al cinema

Abans de la projecció amb el vostre grup classe, us suggerim portar a terme una activitat a l'aula d'una hora de durada. Us proposem dos enfocaments per triar el que més us convingui o bé idear-ne un altre:

1. Pluja d'idees i debat

L'activitat comença amb una pluja d'idees (20') sobre les qüestions clau a treballar amb **Manou**. En un primer moment, es recomana posar en comú els drets dels nens i les nenes que explora la pel·lícula. Tot seguit, pot iniciar-se una reflexió conjunta per abordar alguns d'aquests aspectes:

1. Què ens fa sentir bé a cada un o una de nosaltres?
2. Quines són les nostres habilitats i destreses? Enumerar-les individualment, i buscar correlacions i diferències.
3. En quines situacions gaudim de ser com som i sentim que se'ns reconeixen les nostres capacitats? A casa, a l'escola, amb els amics i les amigues, en espais de lleure...
4. En quins moments hem sentit algun tipus de discriminació o de falta de respecte?
5. Què proposem per a què això no ens passi i viure en pau?

Totes les aportacions individuals anirà bé recollir-les per parelles o en petits grups, i fer servir la pissarra per organitzar-les i extreure tendències més generals. Això ajudarà a plantejar el debat. També és interessant adreçar l'alumnat a parlar-ne abans a casa i així venir a classe havent fet una reflexió prèvia en família.

1. Què ens fa sentir bé a cada un o una de nosaltres?
2. Quines són les nostres habilitats i destreses? Enumerar-les individualment, i buscar correlacions i diferències.
3. En quines situacions gaudim de ser com som i sentim que se'ns reconeixen les nostres capacitats? A casa, a l'escola, amb els amics i les amigues, en espais de lleure...
4. En quins moments hem sentit algun tipus de discriminació o de falta de respecte?
5. Què proposem per a què això no ens passi i viure en pau?

3. PROPOSTA PEDAGÒGICA

En base a les idees recollides, es prepararà un debat amb el grup classe subdividit en dos equips prou equilibrats (nens/nenes, destresa en l'expressió, seguretat en un mateix o una mateixa, etc.). Abans d'encetar el debat, anirà bé decidir conjuntament i apuntar a la pissarra quin serà el primer tema a discutir de tot el que hagi sortit a la pluja d'idees (5').

Per començar, primer farà tres aportacions l'equip 1 i després l'equip 2. A partir d'aquí ja s'obrirà el torn de paraules indistintament i es coordinarà per part del professorat. Per tancar-lo, cada equip aportarà alguna cosa que ha après de l'altre (20').

En acabar l'activitat convé fer una reflexió de tancament que es troba explicada en el punt [3 d'aquest apartat](#).

2. Debat i creació d'un joc de rols

L'activitat s'inicia amb una pluja d'idees sobre les concepcions prèvies de l'alumnat al voltant d'alguns dels temes centrals de la pel·lícula **Manou**. Aquestes preguntes poden ajudar-hi:

1. Què ens fa gaudir de la vida? Quan ho passem malament?
2. Amb què som diferents? I amb què iguals? Què ens uneix?
3. Com podem ajudar a un amic o una amiga que senti soledat o tristesa?
4. Com hem d'actuar davant de situacions de discriminació?
5. Quines propostes tenim per promoure el respecte mutu?

S'aconsella anar recollint a la pissarra tot el que surti. Per exemple, va bé que ho faci un alumne o una alumna diferent cada cop que s'obri un tema. Cal apuntar almenys una aportació de cada alumne/a (10'). Entre tot el que s'hagi recollit i encara amb el gran grup, és convenient fer una pausa per reagrupar les aportacions per temes (5').

Tot seguit, arriba el moment d'organitzar el grup classe en cinc o sis equips el més equilibrats i adequats possible per al treball conjunt. Cada subgrup tria un dels temes que hagi sortit de la pluja d'idees i se centrarà a desenvolupar-lo (10').

Quan cada equip té acordada la temàtica a treballar, el professorat els proposa que ara s'inventin un personatge (un nen o una nena) que s'hi trobi immers. Han de fer-ho comptant amb idees de tots i totes. Per crear cada personatge del joc de rols, primer hauran de definir la seva situació i després establir a quin repte s'enfronta. Per exemple: "La Joana se sent (...) i li agradaria (...), però (...)". D'aquesta manera cada subgrup definirà el cas d'algú i entre tots dissenyaran un joc de rols (20').

Després de fer l'activitat escollida convé fer una reflexió de tancament.

Aquesta pot servir per estructurar el contingut de l'aportació que farà cada grup classe a la sala de cinema.

Al final de la sessió, el professorat pot presentar la sinopsi i el [tràiler](#) del film Manou.

1. Què ens fa gaudir de la vida?
Quan ho passem malament?

2. Amb què som diferents? I amb
què iguals? Què ens uneix?

3. Com podem ajudar a un amic
o una amiga que senti soledat o
tristesa?

4. Com hem d'actuar davant de
situacions de discriminació?

5. Quines propostes tenim per pro-
moure el respecte mutu?

3. En acabar l'activitat

Després d'haver realitzat l'activitat escollida, convé fer una reflexió de tancament. Aquesta pot servir per estructurar el contingut de l'aportació que farà cada grup classe al cinema. Per tant, cal seleccionar dos portaveus, preferiblement un nen i una nena (10').

Al final de la sessió, el professorat pot presentar la sinopsi i el [tràiler](#) del film **Manou** (5').

L'objectiu tant d'una opció com de l'altra és situar el context de la pel·lícula i els drets a treballar, per preparar l'anada al cinema entre tots i totes. Així mateix, és una bona oportunitat per extreure els elements clau que, en veu de dos portaveus, cada grup classe aportarà a la posada en comú.

3.3. Del cinema a l'aula

Històries sobre ser iguals i diferents

Després d'haver vist el film, proposem portar a terme una activitat de creació a l'aula que es basa a subdividir el grup classe en cinc equips de treball. Poden ser els mateixos de l'activitat prèvia si s'ha optat per la segona opció.

El punt de partida és que cada subgrup triï i tracti algun aspecte dels drets dels infants que han sortit reflectits a **Manou**:

1. Dret de tot infant a ser qui vol ser i a desenvolupar-se amb plenitud.
2. Dret de tots els infants a trobar el seu lloc i a sentir-se acceptats.
3. Dret de tots els infants a viure en pau i a desplegar les pròpies capacitats.

Cada equip pot expressar la defensa del tema escollit mitjançant una història inventada amb aportacions de tots i totes. En un primer moment, es tracta de redactar-la però després seria bo que la plasmin en un guió il·lustrat (*storyboard*) o un ràdio-conte.

Els guions il·lustrats constarien d'entre 5 i 8 dibuixos o fotografies que es muntarien en un sol document de presentació. Els ràdio-contes convindria interpretar-los a varies veus i lliurar-los en arxius d'àudio per separat.

En el cas de l'opció gràfica, si s'opta per un format digital, resultaria més senzill compartir les creacions finals al [web](#), però sempre hi ha l'opció d'escanejar-les o fotografiar-les.

L'objectiu tant d'una opció com de l'altra és situar el context de la pel·lícula i els drets a treballar, per preparar l'anada al cinema entre tots i totes.

3. PROPOSTA PEDAGÒGICA

Amb l'elaboració d'aquestes històries inventades en forma de guió il·lustrat o ràdio-conte, s'ofereix a l'alumnat la possibilitat de treballar de forma creativa els drets dels infants i la pel·lícula. També aprofundeixen en el debat generat a l'aula abans d'anar al cinema i a la sala amb les aportacions de totes les escoles.

És possible desenvolupar aquesta activitat en una sola sessió d'una hora de classe si prèviament s'organitzen els equips, es tria quin aspecte dels drets proposats tracta cadascun, i s'orienten els temes amb les qüestions sorgides en el visionat del film, a més de les posades en comú prèvia i posterior. Aleshores es pot dedicar la meitat de la sessió a què els cinc subgrups, en paral·lel, creïn i redactin les històries inventades, i l'altra meitat a plasmar cada relat en un guió il·lustrat o un ràdio-conte.

Ara bé, si és possible, recomanem que l'activitat de creació a l'aula agafi un tractament més transversal al currículum i es pugui desplegar en diverses sessions. La durada ideal és entre un mínim de tres i un màxim de sis hores lectives. Així es dona pes als drets a treballar i l'anàlisi del film, la reflexió individual i col·lectiva, l'elaboració i la posada en comú de les creacions en grup, i la recollida de les idees que vagin sorgint al llarg del procés.

QUADRE RESUM: DEL CINEMA A L'AULA*

DURADA	PROCEDIMENTS	CONTINGUTS
1 hora	Creació dels subgrups i distribució de tasques. Proposta d'optar pel guió il·lustrat o el ràdio-conte.	Tria i immersió de cada equip en algun aspecte dels drets dels infants a treballar. Diferències entre un guió il·lustrat i un ràdio-conte.
1 hora	Treball per equips. Reflexió per crear un punt de vista comú sobre algun aspecte dels drets que surten reflectits al film.	Pluja d'idees i presa de decisions per trobar un consens i inventar una història conjunta. Redacció d'una sinopsi del relat per part de cada subgrup.
1 a 2 hores	Treball per equips per concebre i elaborar cada un dels guions il·lustrats o bé dels ràdio-contes.	Definició de tot l'argument (vinyetes o diàlegs) de cada història en funció del suport expressiu escollit. Creació dels esbossos de cada guió il·lustrat o primers assajos dels ràdio-contes.
1 a 2 hores	Es pot fer servir un programa informàtic per organitzar la seqüència del guió il·lustrat. Per gravar el ràdio-conte, es poden utilitzar diferents suports, convèncer un arxíu d'àudio per a cada peça.	En el cas del guió il·lustrat, realitzar de 5 a 8 dibuixos o fotografies que conformin la història. En el cas del ràdio-conte, darrers assajos d'interpretació dels guions i enregistrament d'un equip darrere l'altre.

*Aquesta activitat es pot fer en una sola sessió, però es proposa un desplegament més minuciós per aprofundir a l'aula en els drets a treballar.

3.4. De l'aula al món

Un cop enviats els resultats del vostre treball a l'aula (ja sigui el previ i/o el posterior a l'anada al cinema) per publicar-los al [web](#), us suggerim alguna petita acció per portar a terme en col·laboració amb les famílies del vostre alumnat. L'objectiu és connectar els aprenentatges i l'experiència viscuda amb la vida quotidiana i la immersió en l'entorn.

1. Cercar i després portar a classe fotografies, il·lustracions o dibuixos de què vol dir el dret dels infants a ser un mateix o una mateixa, per viure en pau.
2. Aportar un parell d'idees comentades a casa sobre què significa el dret a ser un mateix o una mateixa, per a nens i nenes d'aquesta edat.
3. Compartir a l'aula contes de la biblioteca de casa relacionats amb la temàtica **La infància creix amb Barcelona**.

Si és possible, us aconsellem que visiteu amb l'alumnat l'apartat [Creacions escolars](#) del [web](#) i proposeu a les famílies entrar-hi.

3.5. Recull de creacions escolars

Un cop finalitzades les activitats prèvia i/o posterior a l'aula, cada grup classe ens farà arribar les reflexions i els aprenentatges de l'alumnat per email, Dropbox, WeTransfer o similar. Així anirem organitzant els resultats aportats per part de cada escola i els compartirem al [web](#).

Des de l'apartat [Creacions escolars](#), podreu accedir tant als vostres treballs de creació com als de la resta d'escoles participants, que estaran organitzats per nivells educatius.

Per a qualsevol dubte, podeu contactar-nos a teleduca@teleduca.org o bé al telèfon 93 450 98 26.

3.6. Qüestionari d'avaluació per al professorat

Quan ja hàgiu portat a terme amb l'alumnat totes les passes de la seqüència didàctica plantejada, us enviarem per correu electrònic un qüestionari d'avaluació que podreu omplir directament en línia. Per a qualsevol dubte, podeu contactar-nos a teleduca@teleduca.org o bé al telèfon 93 450 98 26.

Us agraïm la vostra col·laboració en acompanyar el treball reflexiu i creatiu dels drets dels infants als centres escolars i esperem les vostres aportacions per anar millorant any rere any.

1. Cercar i després portar a classe fotografies, il·lustracions o dibuixos de què vol dir el dret dels infants a ser un mateix o una mateixa, per viure en pau.

2. Aportar un parell d'idees comentades a casa sobre què significa el dret a ser un mateix o una mateixa, per a nens i nenes d'aquesta edat.

3. Compartir a l'aula contes de la biblioteca de casa relacionats amb la temàtica **La infància creix amb Barcelona**.

4. MATERIAL COMPLEMENTARI

4.1. Enllaços d'interès

Podeu trobar més informació a:

- [Web del Cicle de Cinema dels Drets dels Infants](#)
- [Web d'Infància de l'Ajuntament de Barcelona](#)

Textos legislatius al web de l'Àrea de Cultura, Educació, Esports i Cicles de Vida de l'Ajuntament de Barcelona (lectura fàcil):

- [Declaració Universal dels Drets Humans](#)
- [Convenció sobre els Drets de l'Infant](#)
- [Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona](#)

Altres:

- [Llei orgànica 8/2021 de protecció integral a la infància i l'adolescència davant de la violència](#)
- [Llei dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència](#)
- [Una mirada sobre la diversitat i interculturalitat, a partir del treball de camp de l'EBSIB 2021](#)
- [Drets de l'Infant 02: «No discriminació»](#)
- [Drets de l'Infant 19: «Infants pertanyents a minories»](#)

4.2. Bibliografia i filmografia

Bibliografia

- Desclot, M. (2009). *Vola qui vol!* Barcelona: Cruïlla
- Dupont-Beurier, P-F i Labbé, B. (2010). *Jo i els altres*. Barcelona: Cruïlla
- Górriz, J. (2008). *El vol de l'oreneta*. Madrid: Bruño
- Janer Manila, G. (2002). *Vola, vola..., Josh!* Barcelona: Cruïlla
- Sala i Vila, C. (2008). *Soc com soc*. Barcelona: Barcanova
- Tuckermann, A. (2011). *La gavina i una mar de colors*. Barcelona: Joventut
- Tune, A. (2011). *En Floky i els seus amics. El poder de l'autoestima*. Madrid: Todolibro
- Wegenast, B. (2008). *Vull ser el llop!* Barcelona: Cruïlla

Filmografia

- *L'anquet lleig*. Jack Cutting (dir.). EUA, 1939
- *Nòmades del vent*. Jacques Perrin, Michel Debats i Jacques Cluzaud (dir.). França, 2001
- *Volant en llibertat*. Carroll Ballard (dir.). EUA, 1996

Cicle de Cinema dels Drets dels Infants:
www.cinemadretsinfants.cat